

EUSKAL HERRIKO IDAZLEEN BILTZARRA

Haritschelharri omena eta Atxagaren mintzoa Saran

Euskal Herriko Idazleen Biltzarra Pazko biharamunean izaten da, astelehenean; Sara herrian. 30. ekitaldia da aurtengoa; apirilaren 1ean. Idazleak, adinekoak dira nagusiki. Idazle gazteen presentzia emendatuz doa urtetik urtera. Herriko Etxeak eta EKEk tokiko polikiroldegia azoka gisa apailatu ohi dute. Argialetxeek liburu-kutxak prest dituzte jadaneko. Jean Haritschelhar euskaltzaina omendua izanen da. Bernardo Atxagaren mintzaldia azpimarratu dugu egitarauan.

| MIKEL ASURMENDI |

IDAZLEEN BILTZARRA Sara herrian izatea, euskal literaturaren bilakaera edo segida natural gisara har dezakegu. Sarako Eskola dugu oroimenean, XVII. mendeko euskal literaturaren mugimendua bildu zuena. Dena erratera, badago eskola izan ote zen zalantzan jaritzen duena. Aramaioko Patxi Salaberri Muñoak, esaterako. Demagun, ez zarela Sara egundaino menturatu, eta harako bidea hartu nahi duzula. Zatoz gurekin, bada!

Sarako erretore izan zen Pedro Agerre *Axularren* garaiaz aitzinera egin dugu –XVIII. mendean gaude engoitik–, eskualde bereko Joan-Piarres Duvoisen idazlea hartu dugu hizpide. Bernardo Atxagaren *Etiopia* liburua bere abizenarekin hasten da: “Duvoisin kapitainaren itzulpenean ere hala irakurtzen da, zeru boteretsuak ez zuela begiratu Kaini eta haren emaitzei; baina ez da argi ikusten mesprezio horren zergatia, ez eta Abeli ondo begiratzearena ere (...)”. Ainhoan jaiotako Duvoisenek *Vulgata* osoa itzuli zuela diosku Atxagak *Kain. Abel* idazkian. Jainkoak galdera asko egin omen zizkion Kaini. Hala nola: “Zertako samurtu zare?”. Kaini boterearen krudeltasun geldoa ageri omen zitzaion. Horregatik–edo, *Vulgatan* ez bide dira Kainen erantzunak jasotzen.

Antigoaleko kontuak gibelean utzi ditugu, eta Ruper Ordorikak kantatutako Atxagaren *Galderak* poemaren hitzok gogorarazi ditugu: “Esaidan, zoriontsuak al zarete mugaz bestaldeko biztanleak? Kausitzen al duzue maitasunik sikiera, zuen maitatuen arteko ehundiko hogeita bost edo hogeiairen baitan?”.

Euskal Herriko 30. Idazleen Biltzarraren kaietara abiatu gara Lapurdi aldera, eta guk ere galdera andana pausatu diogu geure buruari: “Zuek, Iparraldeko anaia-arrebok, patua aipatzen duzuenean zertaz ari zarete zehazki? Otoi egiterakoan, gogoan izaten al dituzue paradisuako karabanak?”.

Galderak asmatzean ez gara txit originalak izan, egia erratera. Eta gainera, aldi batez, XX. gizaldian europar kontinenteko blokeen artean altxatu zen muga eta gure herriko muga nagusia, biak ala biak, buruan nahasi ditugu.

Sarako Azoka egunean

Sarako Azoka Aberri Egunaren biharamunean izan ohi da, jende osteak Euskal Herrian gaindi ibili ostean. Irudi luke, Sararako bidea malkartsua bihurtzen dela Pazko biharamunean, leku patarra bide da gure Iparraldea. Idazleen Biltzarrak *esoterismo* kutsua ote duen pentsa dezakegu. Konparazionera, Zuberoako Pastoralaren *exoterismoaren* aldean. Beraz, Sarako Azokara bidea hartu orduko Maiatz eta Hatsa literatur elkarteak ezagutzea lagungarria dela pentsatu dugu. Izan ere, gaur egunera arte idazleak –idazle bakan batzuk– baino ez dira Sarara menturatzen –Hegoaldeko idazleek ari gara–. Azokako mozkinen egile direnak, alegia. Erran dezagun argiago: Durangoko Azokara doazen erromes eta kontsumitzaile osteentzat Sarako Azoka arrotza da. Areago, euskara mendraturaren aldean, Errepublikako hizkuntza nagusia gailendu ohi baita bertan. Zeruko edota lurreko botereen krudeltasun agerikoa, naski.

EUSKAL KULTUR ERAKUNDEAK UTZIA

Nolanahi den ere, Sarara arribatu gara, azokarako asmoz arribatu ere. Eliza eta Herriko Etxearen inguruan utzi dezakegu autoa, edota azokara bidean dagoen plaza nagusian. Karrikaz karrika goazela, hilerririk inguratzen duen San Martin Elizaren dorrean hauxe irakurri dezakegu: “Oren guziek dute gizona kolpatzen azkenekoak du hobirat egortzen”. Goizeko 10:00etarako iristea gomendatu digute. Sarako Elizako ezkilek 12:00etan tanko seinalazten baitute eguerdia. Ez gaitezen horregatik aztoratu. Orenak oren, orduak ordu, Iparraldean egon arren, ez gara berant arribatu. Bereztasunik bereztasun, hona batto: azokan sartzeko ordaindu behar duzu. Populu gutxitua izatearen seinalea duzu diru-laguntzarena. Gurean ez dago paradisurik, ezta edenaren antzekorik ere.

Lapurdiko Sara herrian izaten da Idazleen Biltzarra. Aurtengoa 30. ekitaldia izanen da, Euskal Kultur Erakundearen (EKE) eta Sarako Turismo Bulegoaren ardurapean. Argazkian, iazko azokaren ikuspegia.

Egitaraua

Azokaren idekitzearekin abiatu da ekitaldia. Idazleek beren liburuak salduko eta izenpetuko dizkizute. Jabaltasunez begiratu eta aukera dezakezu, baita idazleekin patxadaz mintzatu ere. Sara ez da Durango, eta Azoka ere ez. Eusko Ikaskuntzaren ekitaldia hasi da segituan, 10:15ean. Bekak jaso dituzten idazleen edota egileen izenak ezagutuko dituzu. Literaturaren mozkinen xerka ari bazara, ez harritu, ez gaitzitu, uzta ez baita oparao. Historia, linguistika edota ikerkuntzari buruzko liburuak aurkituko dituzu batez ere, baita bideoak ere. Ez etsi horregatik, argialetxeen standetan so egizu arduraz. Egile edota emaitza preziaturen bat aurkituko duzu. Baita idazle *exoterikoren* batekin izan ezik, idazle *esoterikoren* batekin mintzatzeko parada izanen ere.

10:45: Euskaltzaindiko liburuen aurkezpen ordua. Txomin Peillen eta Jean-Louis Davant euskaltzainek *Jon Mirande, olerkaria* eta *Antoine d'Abbadie, Abbadiaz* liburuak aurkezteaz gain, literatur eta kultur eragileez mintzatzeko zaizkigu hurrenez hurren. Henri Duhauk, berriz, *Gratien Adema Zaldubi: Gaineratekoen bilduma* aurkeztuko du, baita Adema idazleaz mintzatzeko ere. XX. mendeko idazleak dituzu beraiek.

12:00: Eguerdian, Biltzarrak Jean Harits-helhar euskaltzainburu ohia omenduko du.

Lehenago baina, 11:15etan, XX. mendekoa izan ezik, XXI. mendeko idazlea mintzatzeko da azokan: Bernardo Atxaga. Luzien Etxezarretaren eskutik. Azokaren egitarauaz doi-doi dakigu, Mintzaldiaren gaiaz deusik ez. Alabaina, guk eta zuk, Sarako Azokara abiatu ginenok, hainbat galdera berri nahi dugu, Atxagaren mintzaldirako iradokizun gisan: “Asko al dira, asko al zarete mugaz bestaldeko erresuma honetan? Egunero telebistatik edo bestelako ausagailuen bitartez sumatzen dugun jendea, hemen bizi al da?”. ■

Euskaltzaindia Sarako XXX. Idazleen Biltzarrean
apirilaren 1ean, astelehenean

Aurkezpena:

ANTOINE D'ABBADIE, ABBADIAZ
Egilea: Jean-Louis Davant
GAINERATEKOEN BILDUMA
Egilea: Gratien Adema “Zaldubi”
Paratzailea: Henri Duhau
JON MIRANDE, OLERKARIA
Jon Mirande poète parisien
Egilea: Txomin Peillen Karrikaburu

